

Datum	Vår beteckning
2015-12-16	LTV 151319
	Er beteckning

Yttrande över granskningsrapporten Hälsa- och sjukvård till flyktingar

Sammanfattning

Landstingsstyrelsen instämmer i att organisation, ledning, styrning och uppföljning behöver utvecklas och förstärkas när det gäller hälso- och sjukvård till flyktingar. Detta inte minst utifrån den utveckling som skett efter det att rapporten skrevs. De rekommendationer som ges i granskningen kommer då att vara en viktig grund i utvecklingsarbetet.

Att landstinget erhåller rätt ersättning i form av statsbidrag från Migrationsverket är viktigt och kommer att särskilt att prioriteras.

Nedan följer kommentarer till varje punkt i revisionsrapporten

Avsnitt 1.1 Bakgrund

Flyktingmottagandet har kraftigt ökat i länet och har under år 2015 stigit från 2.900 asylsökande till i nuläget 5.200 registrerade flyktingar. Västmanland står relativt sett för en stor del av flyktingmottagandet i Sverige. Detta ställer stora krav på hälso- och sjukvården att leva upp till de lagkrav som föreligger.

Med anledning av den akuta flyktingsituationen under hösten har Landstinget gått upp i stabsläge från och med 2015-10-23. Detta har inneburit både medicinska inriktningsbeslut, översyn av rutiner och instruktioner samt säkerställande av tolkbehov.

Landstinget utvidgade sitt åtagande för asylsökande, gömda och papperslösa från 2013-01-01 att ge även de som fyllt 18 år inte bara vård som inte kan anstå utan även vård som kan anstå i likhet med bosatta i Västmanland.

Detta innebär att för asylsökande, gömda och papperslösa i alla åldrar ges all vård men för ersättningssystemet kvarstår behovet att skilja vård som kan anstå från vård som inte kan anstå.

Avsnitt 3.1 Landstingets organisation och planering för mottagning av asylsökande och nyanlända med uppehållstillstånd

Landstingets organisation med Asyl- och Integrationshälsan, AIH, som hälso- och sjukvårdsmottagning för asylsökande, gömda och papperslösa för hela Västmanland har rönt stort intresse från andra Landsting. Att samla verksamheten skapar förutsättningar att utveckla kompetens och att säkerställa uppdraget för målgruppen. Genom utveckling av filialverksamhet och mobila team skapas även förutsättningar för närhetsprincipen.

I revisionsrapporten lyfts praktiska problem kring transport till och från hälso- och sjukvård. Denna fråga kräver en lösning vilket skulle kunna vara att kallelse till hälsoundersökning eller besök inom hälso- och sjukvård skulle gälla som en buss-

Datum	Vår beteckning
2015-12-16	LTV 151319
	Er beteckning

biljett. Frågan har aktualiserats i samband med den ökande flyktingströmmen och har även lyfts på nationell nivå.

För gömda och papperslösa har en manuell statistik förts på AIH för att kunna följa utvecklingen av insatser för målgruppen.

Tandvården är representerad i den arbetsgrupp som tillsattes med anledning av det utvidgade beslutet i Landstinget Västmanland.

De landstingsövergripande riktlinjer för vård till asylsökande, gömda och papperslösa som togs fram till 2013-01-01 med anledning av det utvidgade beslutet i Landstinget Västmanland tog fasta på framgångsfaktorn att ha en fortsatt samlad verksamhet inom ramen för AIH. Medel tillsköts AIH för den utvidgning som beslutet innehöll.

Arbete pågår med att dels uppdatera riktlinjerna, dels skriva in dem i landstingets ledningssystem.

Tidigare uppföljning av AIH:s verksamhet avseende kvalité har följt mönstret för övriga vårdcentraler som finns beskrivet i Primärvårdsprogrammet, då det ej gått att särskilja de listade med permanent uppehållstillstånd från de asylsökande, gömda och papperslösa. Genom ingången i Cosmic finns möjlighet att separera verksamheterna från varandra. Med hänsyn till flyktingsituationen har nu 1000 personer listats på annan vårdcentral så att de listade bara utgör cirka 500 personer.

AIH:s verksamhet kommer därför att särskiljas från de övriga vårdcentralerna och för verksamheten adekvata kvalitetsmått skall skapas.

Avsnitt 3.2 Hälsoundersökning till asylsökande

Hälsoundersökningar är en viktig del i att identifiera sjukvårdsbehov hos nyanlända. Med anledning av den stora tillströmningen av flyktingar under hösten 2015 har Folkhälsoinstitutet utfärdat en vägledning¹ för prioriteringar.

Hälsoundersökningen är frivillig och bygger på ett erbjudande.

Genom att AIH bara får kännedom om dem som kommer in i länet men inte om dem som flyttar ut från länet är det svårt att säkerställa valida tal på procent genomförda hälsosamtal. Det går dock att redovisa antalet genomförda hälsosamtal samt att tillgänglighet och väntetider bör följas.

Nu finns ett tydligt medicinskt inriktningsbeslut för gravida, barn mellan 0-5 år samt för vuxna om maximal väntetid till hälsosamtal.

---

¹ [Människor på flykt, en vägledning om smittskydd till hälso- och sjukvården. Folkhälsomyndigheten 2015](#)

Datum	Vår beteckning
2015-12-16	LTV 151319
	Er beteckning

Avsnitt 3.3 Landstingets tolkservice

Även om det inte finns något aktuellt kontrakt eller avtal mellan Landstinget och Västmanlands Tolkservice så finns ett tidigare medlemsavtal. Det finns ett ökat behov av samverkan med verksamheterna även om kontakt finns med Asyl- och Integrationshälsan. Sådan kontakt har nu etablerats och planering pågår för att det skall finnas tolk på plats på akutmottagningarna vissa tider på dygnet på motsvarande sätt som för AIH.

I nu utarbetad handlingsplan för jämlik vård finns en åtgärd/uppdrag till Tolkservice att analysera hinder för tillgången till tolkar av god kvalitet. Det är dock viktigt att känna till att auktorisation ej är möjligt för alla språk. Tolkning av god kvalitet kan även säkerställas utan auktorisation.

Avsnitt 3.4 Uppföljning och återrapportering av verksamheten

Revisionsrapporten påvisar brister i Landstingets uppföljning av målgruppen både avseende verksamhet och ekonomi. Detta är påtalat av arbetsgruppen och relaterat till både bristande registrering samt att den övergripande nivån saknas. Ansatsen att följa upp AIH:s verksamhet har saknat det landstingsövergripande perspektivet på målgruppen.

Vad gäller verksamhetsuppföljningen bör några nyckeltal tas fram. Vad gäller den finansiella uppföljningen är den mera komplex och kräver ett specifikt uppdrag. Arbetsgruppen har i sina försök stött på flera svårigheter, till exempel att kunna följa upp läkemedelskostnaderna.

Avsnitt 3.5 Rutiner och intern kontroll för statlig ersättning

Revisionsrapporten lyfter fram ett viktigt utvecklingsområde: att dokumentera rutiner i ledningssystemet för den statliga ersättningen. Dessa rutiner finns idag på AIH hos en tjänsteman, vilket är ett mycket sårbart system. Landstingsstyrelsen instämmer i att denna process behöver utvecklas och säkerställas utifrån ett landstingsövergripande perspektiv.

FÖR LANDSTINGET VÄSTMANLAND

Denise Norström
Landstingsstyrelsens ordförande

Anders Åhlund
Landstingsdirektör